

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับสถาบันการเงินประเภท ธนาคาร

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับสถาบันการเงินประเภท ธนาคาร

บทนำ

ธนาคาร เป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมีหน้าที่ในการรายงานธุรกรรม ๓ ประเภท^๑ โดยได้แก่ ธุรกรรมที่ใช้เงินสด ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งหลักเกณฑ์ในการกำหนดวงเงิน และประเภทธุรกรรม รวมถึงธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นปรากฏอยู่ในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒^๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ สถาบันการเงินประเภทธนาคาร เป็นแหล่งเงินประเภทแรกที่น่าไปสู่การฝากเงิน โอนเงิน ชำระหนี้ และบริการทางธุรกิจสถาบันการเงินประเภทอื่นๆ อีกทั้ง ธนาคารเป็นสถาบันการเงินที่ให้บริการทางการเงินอย่างหลากหลายลักษณะ และมีช่องทางการให้บริการหลายวิธี ทำให้เกิดความจำเป็นต้องจัดทำแนวปฏิบัติในการรายงานธุรกรรม เพื่อให้ธนาคารสามารถรายงานธุรกรรมได้อย่างถูกต้องและเข้าใจถึงหลักการในการคัดกรองธุรกรรมที่ต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คำนิยาม

“ธุรกรรมที่ใช้เงินสด”^๓ หมายถึง ธุรกรรมที่ลูกค้าถือเงินสดมาดำเนินการต่อธนาคาร หรือ ธุรกรรมที่ลูกค้าได้รับเงินสดจากธนาคารอันเป็นผลจากการดำเนินการธุรกรรม

“ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน”^๔ หมายถึง ธุรกรรมที่ลูกค้าดำเนินการกับธนาคาร โดยมีการนำอสังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาประเมิน เป็นวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมนั้นๆ ซึ่งหากปราศจากทรัพย์สินดังกล่าว ธุรกรรมที่ลูกค้าประสงค์จะดำเนินการกับธนาคาร ย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้ หรือ ธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมเงินสด

“ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย”^๕ หมายถึง ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำธุรกรรมดังกล่าวด้วย

“ธุรกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อลูกค้ารายเดียวกัน” หมายถึง ธุรกรรมการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ลูกค้าหนึ่งราย ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยการทำธุรกรรมนั้น เกิดขึ้นระหว่างบัญชีที่ตนเองเป็นเจ้าของ อาทิ การทำธุรกรรมการโอน-รับโอนมูลค่าเงินระหว่างบัญชีลูกค้าที่ใช้ชื่อบัญชีเดียวกัน ภายในธนาคารแห่งหนึ่งแห่งใด

^๑ มาตรา ๑๓ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

^๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙

^๓ เป็นธุรกรรมประเภทที่มีการกำหนดวงเงินในการรายงาน

^๔ เป็นธุรกรรมประเภทที่มีการกำหนดวงเงินในการรายงาน

^๕ เป็นธุรกรรมที่ไม่จำกัดวงเงินและประเภทในการรายงาน

ข้อ ๑. หลักการในการพิจารณา “ธุรกรรมที่ต้องรายงาน”

ธุรกรรมที่ธนาคารมีหน้าที่ต้องรายงานต่อสำนักงานฯ หมายถึงธุรกรรมที่มีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. ธุรกรรมของลูกค้า กล่าวคือ เป็นธุรกรรมที่ลูกค้าประสงค์ที่จะดำเนินการ เพื่อประโยชน์ของลูกค้าโดยตรง ซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างความสัมพันธ์กับธนาคาร หรือการใช้บริการของธนาคาร

ข. ธุรกรรมที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์การยกเว้น ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ กล่าวคือ เป็นธุรกรรมที่ไม่อยู่ในกลุ่ม “ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน” ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ทั้งนี้ หากธุรกรรมที่เกิดขึ้น ตรงกับหลักเกณฑ์ทั้งสองประการข้างต้น ธนาคารจะต้องรายงานธุรกรรมดังกล่าวตามวงเงินหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๒. ประเภทธุรกรรมที่ต้องรายงาน

ข้อ ก. ธุรกรรมที่ใช้เงินสด (แบบรายงาน ปง ๑-๐๑) ได้แก่ ธุรกรรมที่ลูกค้าถือเงินสดมาทำธุรกรรมหรือได้รับเงินสดจากการทำธุรกรรมที่หน้าเคาน์เตอร์ธนาคารหรือจากพนักงานธนาคาร และมีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป หรือธุรกรรมการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ให้รายงานเมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป เว้นแต่เป็นธุรกรรมเงินสดที่เป็นการดำเนินการเพื่อโอนเงินไปยังบัญชีต่างธนาคารหรือต่างประเทศ

ข้อ ข. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ที่ประเมินราคาได้ (แบบรายงาน ปง ๑-๐๒) ได้แก่ ธุรกรรมของลูกค้าที่มีทรัพย์สินเป็นวัตถุแห่งข้อตกลง โดยทรัพย์สินดังกล่าว ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์บางประเภท คือ เรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพ ยานพาหนะ เครื่องมือหรือเครื่องจักรกล ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มีราคาต่อทรัพย์สินหนึ่งทรัพย์สินใดหรือหลายตัวทรัพย์สินรวมกันในหนึ่งธุรกรรมซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ ห้าล้านบาทขึ้นไป

ข้อ ค. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (แบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๙) ได้แก่ ธุรกรรมที่ลูกค้าดำเนินการเพื่อโอนมูลค่าเงิน(และรับโอนมูลค่าเงิน) ในบัญชีของตน ไปยังบัญชีของผู้อื่นหรือบัญชีของตนเองในธนาคารอื่น หรือบัญชีที่เปิดไว้ในสาขาของธนาคารผู้รับทำธุรกรรมซึ่งอยู่ในต่างประเทศหรือธนาคารอื่นในต่างประเทศ รวมถึงธุรกรรมที่ธนาคารเป็นผู้ดำเนินการโอนมูลค่าเงินไปยังบัญชีของธนาคารในต่างประเทศ ซึ่งมีมูลค่าในการทำธุรกรรมตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไป

ข้อ ง. ธุรกรรมเงินสดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (แบบรายงาน ปง. ๑-๐๕-๙) ได้แก่

(ง-๑) ธุรกรรมที่ลูกค้าถือเงินสด มายังสำนักงานของธนาคารหรือพนักงานของธนาคาร เพื่อสั่งโอนไปยังบัญชีในธนาคารอื่น หรือบัญชีที่เปิดไว้ในสาขาของธนาคารผู้รับทำธุรกรรมซึ่งอยู่ในต่างประเทศหรือธนาคารอื่นในต่างประเทศ ที่มีมูลค่าตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป และ

(ง-๒) ธุรกรรมที่ลูกค้ารับเงินสดที่สำนักงานของธนาคารหรือพนักงานธนาคาร อันเป็นผลจากการดำเนินการในข้อ (ง-๑) ที่มีมูลค่าตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

(ง-๓) ธุรกรรมที่ลูกค้าใช้เงินสดเพื่อขอโอนมูลค่าเงินไปยังผู้รับปลายทาง หรือธุรกรรมที่ลูกค้ารับเงินสดจากคำสั่งโอนมูลค่าเงิน โดยที่ธนาคารให้บริการเนื่องจาก ธนาคารเป็นตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจ

ให้บริการโอนหรือรับโอนมูลค่าเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายหนึ่งเครือข่ายใด ซึ่งเป็นธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป อาทิเช่น ธนาคารออนไลน์ เป็นต้น

ข้อ จ. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภท การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (แบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๙) ได้แก่ ธุรกรรมที่ลูกค้าดำเนินการโอนมูลค่าเงินเพื่อ ชำระค่าสินค้าและบริการ ที่ธนาคารผู้ให้บริการเป็นตัวแทนรับชำระ และธุรกรรมที่ลูกค้าดำเนินการโอนมูลค่าเงินเพื่อซื้อหรือเพิ่มมูลค่าบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็ผลผลิตภัณฑเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ธนาคารเป็นผู้ออกให้หรือเป็ผลผลิตภัณฑที่ธนาคารเป็นตัวแทนขายหรือเพิ่มมูลค่าก็ตาม และมีมูลค่าตั้งแต่ เจ็ดแสนบาทขึ้นไป

ข้อ ฉ. ธุรกรรมเงินสดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (แบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๙) ได้แก่

(ฉ-๑) ธุรกรรมที่ลูกค้าถือเงินสดมาชำระค่าสินค้าและบริการ ที่ธนาคารผู้รับเงินสดเป็นตัวแทนรับชำระ ในมูลค่าตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไปต่อการชำระค่าสินค้าและบริการหนึ่งครั้งในหนึ่งประเภท

(ฉ-๒) ธุรกรรมที่ลูกค้าถือเงินสดมาซื้อบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพิ่มมูลค่าในบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่ธนาคารเป็นผู้ออกให้หรือ ธนาคารเป็นตัวแทนขายหรือเพิ่มมูลค่า ซึ่งไม่ใช่บัตรเครดิตและบัตรเดบิต โดยในการทำธุรกรรมแต่ละครั้งมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

ข้อ ช. ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (แบบรายงาน ปง ๑-๐๓) ได้แก่

(ช-๑) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำให้ขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้

(ช-๒) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(ช-๓) ธุรกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำธุรกรรมดังกล่าวด้วย

หมายเหตุ: ดูตัวอย่างในการพิจารณาการรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคำอธิบายและตัวอย่างธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเพิ่มเติมในภาคผนวก

ข้อ ๓. ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน

หลักเกณฑ์สำหรับธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน เป็นไปตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อ ก. ธุรกรรมที่บุคคลหรือองค์กรต่อไปนี้ เป็นคู่กรณีได้รับยกเว้น ไม่ต้องรายงาน

ก-๑ พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ พระรัชทายาท หรือพระบรมวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปจนถึงชั้นเจ้าฟ้า

ก-๒ รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ก-๓ มูลนิธิ ดังต่อไปนี้

- มูลนิธิชัยพัฒนา

- มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

- มุลนิธิสายใจไทย

ข้อ ข. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเภทอสังหาริมทรัพย์ ที่เป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการได้มาโดยการครอบครองตามมาตรา ๑๓๘๒ (การครอบครองปรปักษ์) หรือมาตรา ๑๔๐๑ (การจำยอม) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อ ค. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภท สสังหาริมทรัพย์อื่น ที่ไม่ใช่ เรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือรถยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพ ยานพาหนะ เครื่องมือหรือเครื่องจักรกล และธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

ข้อ ง. ธุรกรรมที่เป็นการทำสัญญาประกันวินาศภัย ที่คาดว่าสถาบันการเงินจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาน้อยกว่าสิบล้านบาท กล่าวคือ เมื่อทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งสัญญาประกัน เกิดความเสียหาย และมีมูลค่าในการชดใช้ค่าสินไหม น้อยกว่าสิบล้านบาท

ข้อ จ. ธุรกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินการดังต่อไปนี้

จ-๑ ธุรกรรมการให้บริการเครือข่ายบัตรเครดิตซึ่งสถาบันการเงินเป็นผู้ให้บริการจากผู้ดำเนินกิจการเครือข่ายบัตรเครดิต และธุรกรรมที่ผู้ประกอบการธุรกิจหรือร้านค้า ใช้บริการเครือข่ายบัตรเครดิตที่สถาบันการเงินดำเนินการบริหารจัดการ

จ-๒ ธุรกรรมเกี่ยวกับการดำเนินการในเครือข่าย อีดีซี การสวิตซ์ซึ่งในการชำระเงิน การหักบัญชี การชำระดุล ซึ่งกระทำขึ้นระหว่างสถาบันการเงินด้วยกัน หรือระหว่างสถาบันการเงินกับหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลเครือข่ายหรือระบบดังกล่าว

ข้อ ฉ. ธุรกรรมที่ลูกค้าชำระค่าสินค้าและบริการ ที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๙) เป็นตัวแทนรับชำระ เฉพาะที่มีมูลค่าน้อยกว่าเจ็ดแสนบาท

ข้อ ช. การให้บริการหักบัญชีเช็ค ดราฟต์ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และตราสารทางการเงิน ซึ่งต้องไม่ใช่ธุรกรรมเงินสด

ข้อ ซ. ธุรกรรมที่ลูกค้าดำเนินการธุรกรรมผ่านเครื่องถอนเงินอัตโนมัติหรือผ่านเครื่องฝากเงินอัตโนมัติ

ข้อ ฌ. การโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในสถาบันการเงิน หรือระหว่างสถาบันการเงิน เฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อสถาบันการเงินเท่านั้น เช่น กระทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของสถาบันการเงิน ในการลงทุน/เพิ่มทุน ลดความเสี่ยงในการบริหารกิจการ

ข้อ ฎ. ธุรกรรมที่ธนาคารดำเนินการ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการกิจการภายในของธนาคาร ที่ไม่ใช่เป็นการให้บริการกับลูกค้า

ข้อ ก. การโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในสถาบันการเงินภายในประเทศ เฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อลูกค้ารายเดียวกันเท่านั้น

ข้อ ก. ธุรกรรมการให้สินเชื่อและธุรกรรมคล้ายการให้สินเชื่อต่างๆ ที่ทำขึ้นระหว่างธนาคารกับลูกค้า โดยการโอนมูลค่าเงินเข้าบัญชีของลูกค้าอันเป็นการส่งมอบเงินกู้ยืม หรือหักมูลค่าเงินจากบัญชีของลูกค้าภายใน

ธนาคารเพื่อชำระหนี้ให้กับธนาคารเอง เว้นแต่เป็นกรณีที่ธนาคารจ่ายเงิน (แทนลูกค้า) ตามใบเรียกเก็บเงิน เพื่อชำระค่าสินค้าแทนลูกค้า ให้กับลูกค้าของลูกค้าซึ่งมีบัญชีอยู่ในสถาบันการเงินต่างประเทศ

ข้อ ฐ. ธุรกิจที่ธนาคารเป็น “ธนาคารตัวกลาง” ในการรับและส่งคำสั่งโอนมูลค่าเงิน ไปยังธนาคาร ผู้รับโอนปลายทาง

หมายเหตุ: ๑. ธุรกิจที่ได้รับยกเว้นตามข้อ ก. ได้รับยกเว้นทุกธุรกรรม

๒. ธุรกิจที่ได้รับยกเว้นตามข้อ ข- ฐ ได้รับยกเว้นเฉพาะธุรกรรมที่ใช้เงินสด และธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยไม่รวมถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย”

ข้อ ๔. แบบรายงานและวิธีส่งรายงานธุรกรรม^๖

ในการรายงานธุรกรรมของลูกค้าธนาคาร ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีแนวทางในการกำหนดหน้าที่ผู้จัดทำรายงานและส่งต่อสำนักงาน ดังนี้

ตาราง : ผู้จัดทำรายงานธุรกรรม

แบบรายงาน	ระยะเวลาส่งรายงาน	ผู้กรอกแบบรายงาน	ผู้ส่งรายงาน
ปง ๑-๐๑	ภายใน ๗ วันนับแต่วันถัดจากวันที่ ๑๕ และวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรม	เจ้าหน้าที่ของธนาคาร โดยให้ผู้บันทึกข้อเท็จจริงลงลายมือชื่อ และเขียนชื่อและนามสกุล	ธนาคารที่รับทำธุรกรรม
ปง ๑-๐๒	ภายใน ๗ วันนับแต่วันถัดจากวันที่ ๑๕ และวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรม	ด้วยลายมือบรรจงกำกับไว้พร้อมกับระบุวัน เดือน ปี ที่บันทึกข้อเท็จจริงไว้ด้านล่างของช่องแบบฟอร์ม (ยกเว้น ๑-๐๕- ๙)	
ปง ๑-๐๓	ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย		
ปง ๑-๐๕-๙	ภายใน ๗ วันนับแต่วันถัดจากวันที่ ๑๕ และวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรม		

ตาราง : จำนวนเงินสด มูลค่าธุรกรรมและแบบรายงานธุรกรรม^๗

ประเภทธุรกรรม	จำนวนเงินสด/มูลค่าธุรกรรม	แบบรายงาน
ธุรกรรมที่ใช้เงินสด	ธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป / ห้าแสนบาท สำหรับธุรกรรมการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	ปง ๑-๐๑

^๖ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

^๗ ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙.

ประเภทธุรกรรม	จำนวนเงินสด/มูลค่าธุรกรรม	แบบรายงาน
ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน (เฉพาะ อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้รับยกเว้นตามกฎหมายฉบับที่ ๕)	ทรัพย์สินที่มีราคาประเมินตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป ^๔ (ไม่ต้องพิจารณาถึงมูลค่าของการทำธุรกรรม)	ปง ๑-๐๒
ธุรกรรมการโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	ธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไป	ปง ๑-๐๕-๙
ธุรกรรมที่ใช้เงินสดในการโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (ที่ไม่ใช่การรับชำระแทน)	ธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	ปง ๑-๐๕-๙
ธุรกรรมที่ใช้เงินสดและเงินโอน ในการโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (ที่เป็นการรับชำระแทน -Bill Payment)	ธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไป	ปง ๑-๐๕-๙
ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย	ไม่จำกัดจำนวนครั้ง จำนวนเงินสด หรือมูลค่าธุรกรรม	ปง ๑-๐๓

วิธีการส่งรายงานธุรกรรม

ธนาคารสามารถส่งรายงานธุรกรรมทุกประเภทได้ โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- ก. ยื่นรายงานธุรกรรมตามแบบรายงาน ต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงาน
- ข. ส่งรายงานธุรกรรมตามแบบรายงานทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยมีหลักฐานการส่งที่ชัดเจน หรือส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) หรือไปรษณีย์เอกชน ซึ่งสามารถตรวจสอบผู้รับปลายทางได้
- ค. ส่งรายงานธุรกรรมเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ กำกับและส่งด้วยวิธีที่สำนักงานประกาศกำหนด

ข้อ ๕. ระยะเวลาและขั้นตอนการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ก. ระยะเวลาในการรายงาน

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประมวลข้อ ๒ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินและพบว่า เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ปง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**

“**วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งคือวันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (ผู้บริหารระดับสูง หมายถึง ผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนสถาบันการเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ วรรคสอง^๕ รวมตลอดถึงบุคคลผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนสถาบันการเงินด้วย)

^๔ พิจารณาจากราคาประเมินของสำนักงานที่ดินหรือของธนาคาร หรือราคาซื้อขายอย่างใดอย่างหนึ่ง กรณี ณ วันทำธุรกรรม

^๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สถาบันการเงินต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและทำความเข้าใจเห็นเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานพบเหตุอันควรสงสัยเอง

กล่าวคือ เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินและพบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ปง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**

“**วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ปง.

๒) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจาก สำนักงาน ปง. สำนักงานตำรวจ หรือสถานีตำรวจ สถาบันการเงินสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณา โดยอาจตรวจสอบการทำธุรกรรมของลูกค้ารายที่มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวโดยใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้ เพื่อทราบถึงเหตุอันควรสงสัยในการทำธุรกรรมของลูกค้ารวมถึงผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับลูกค้าที่เกิดขึ้นก่อนได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากสำนักงาน ปง. หากพบว่าการทำธุรกรรมใดก่อนนั้นหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องมีเหตุอันควรสงสัย ให้สถาบันการเงินพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ปง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**

“**วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ปง.

๒.๒) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ส ให้สถาบันการเงินพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ปง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**

“**วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย สำหรับกรณีนี้ วันที่สถาบันการเงินทราบ หมายถึง วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ การตรวจสอบ

วินิจฉัยและอนุมัติควรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า อย่างไรก็ตามก็ดี สถาบันการเงินต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ และทำความเข้าใจเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (ทั้งนี้ไม่ควรเกิน ๗ วัน)

ข. ขั้นตอนการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ธนาคารมีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมทั้งหมดของลูกค้าแต่ละราย เพื่อพิจารณาว่า ในการทำธุรกรรมแต่ละครั้ง หรือแต่ละกลุ่มธุรกรรมของลูกค้า มีความผิดปกติอันจะเข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งต้องรายงานต่อสำนักงานหรือไม่ โดยกระบวนการในการตรวจสอบธุรกรรมจนถึงการส่งรายงานต่อสำนักงาน ควรกำหนดเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎกระทรวง ว่าด้วย การบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เมื่อมีการตรวจพบพฤติกรรมการทำธุรกรรมที่ผิดปกติของลูกค้ารายหนึ่งรายใด

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า เช่น ความสอดคล้องของมูลค่าในการทำธุรกรรมกับข้อมูลรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้า ประกอบกับความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในการลงทุนในขณะนั้น รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่สถาบันการเงินอาจนำมาพิจารณาตามนโยบายและแนวทางของสถาบันการเงิน

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการตรวจสอบพฤติกรรมการทำธุรกรรมของลูกค้าที่ผ่านมา ว่ามีการทำธุรกรรมลักษณะเดียวกันนี้ในครั้งก่อนมากน้อยเพียงใด หรือมีเหตุอันควรสงสัยอื่นใดเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ ๔ รายงานผลการตรวจสอบและผลการวิเคราะห์ให้แก่ผู้บริหารมีอำนาจในการตรวจสอบธุรกรรมที่อาจมีเหตุอันควรสงสัยของลูกค้า

ขั้นตอนที่ ๕ กรณีที่เห็นควรรายงานต่อสำนักงาน ผู้บริหารที่มีอำนาจดังกล่าว ลงนามอนุมัติเพื่อส่งรายงานธุรกรรมของลูกค้า เป็น ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

หมายเหตุ: ทั้งนี้สถาบันการเงินอาจปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวตั้งแต่ ๑ ขั้นตอนขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละองค์กร แต่หากเป็นกรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน (ยกเว้นคำสั่งของสำนักงาน ปปง.) สถาบันการเงินไม่ต้องตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม โดยเมื่อได้รับคำสั่งดังกล่าวควรเสนอเรื่องให้ผู้บริหารที่มีอำนาจอนุมัติเพื่อรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทันที

กรณี ลูกค้ำถูกโจรกรรมบัญชี หรือถูกแอบอ้าง ในส่วนที่ ๑ ของแบบรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (แบบ ปปง. ๑-๐๓) ข้อมูลของผู้ทำธุรกรรมให้ระบุว่า “ไม่ทราบ” และ ส่วนที่เป็นหมายเลขให้ใส่เลข ๐

ข้อ ๖. การรายงานธุรกรรมที่ตรงกับหลักเกณฑ์ในการรายงานหลายประเภท

กรณีที่ ธุรกรรมหนึ่งธุรกรรมใด ตรงกับหลักเกณฑ์การรายงานธุรกรรมมากกว่า ๑ รายการ ให้พิจารณา ดังนี้

ข้อ ก. ธุรกรรมเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๕ ล้านบาทขึ้นไป และ ธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่ ๒ ล้านบาทขึ้นไป อาทิ ลูกค้ำทำธุรกรรมเงินสด เพื่อซื้อบ้าน/ที่ดิน ซึ่งธนาคารประกาศขายทอดตลาด (สามารถรายงานได้ในแบบ ๑-๐๑ และ ๑-๐๒)

การรายงานธุรกรรม : กรณีนี้ ให้ธนาคารรายงาน ทั้งธุรกรรมเงินสด ในแบบรายงาน ปปง ๑-๐๑ และ รายงาน ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในแบบรายงาน ปปง ๑-๐๒ ด้วย (ทั้งนี้ธนาคารยังคงมีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอยู่)

ข้อ ข. ธุรกรรมเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีมูลค่า ๕ ล้านบาท (สามารถรายงานได้ในแบบ ๑-๐๒ และ ๑-๐๕-๙)

การรายงานธุรกรรม : กรณีนี้ ให้ธนาคารรายงานเป็นธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในแบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๙ (ทั้งนี้ธนาคารยังคงมีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอยู่)

ข้อ ค. ธุรกรรมเกี่ยวกับการนำเงินสด ๒ ล้านบาทขึ้นไป เพื่อขอโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามธนาคารหรือข้ามประเทศ (สามารถรายงานได้ในแบบ ๑-๐๑ และ ๑-๐๕-๙)

การรายงานธุรกรรม : กรณีนี้ ให้ธนาคารรายงานเป็น ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในแบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๙ (ทั้งนี้ธนาคารยังคงมีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอยู่)

ข้อ จ. ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งตรงกับหลักเกณฑ์ที่ต้องรายงานธุรกรรมที่มีการกำหนดวงเงินและมูลค่าทรัพย์สิน ธนาคารต้องรายงานทั้ง รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ในแบบ ปง ๑-๐๓ และ ธุรกรรมที่มีการกำหนดวงเงิน (ปง ๑-๐๑ หรือ ปง ๑-๐๒ หรือ ปง ๑-๐๕-๙ แล้วแต่กรณี)

ข้อ ๗. การเก็บรักษาข้อมูลการรายงานธุรกรรม

ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมต้องเก็บรักษา สำเนารายงานธุรกรรม (กรณีรายงานด้วยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ หรือยื่น ณ สำนักงาน) ที่ได้รายงานต่อสำนักงาน หรือเก็บรายงานธุรกรรมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (กรณีรายงานโดยส่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์) ไว้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๕ ปีนับแต่วันที่ลูกค้าทำธุรกรรม

ภาคผนวก

ตัวอย่างในการพิจารณาการรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน

๑ กรณีธุรกรรมหนึ่ง เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหนึ่งตัวทรัพย์สิน ให้รายงานเมื่อ ทรัพย์สินนั้นมีราคาประเมินหรือราคาซื้อขายที่มีมูลค่าตั้งแต่ ห้าล้านบาทขึ้นไป

๒ กรณีธุรกรรมหนึ่ง เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหลายตัวทรัพย์สินร่วมกัน ให้รายงานเมื่อ ทรัพย์สินทุกตัวทรัพย์สิน มีราคาประเมินรวมกัน ตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป อาทิ กรณีที่มีการจดจำนองที่ดินหลายแปลง แต่ละแปลงมีราคาประเมินต่ำกว่าห้าล้านบาท แต่เมื่อรวมกันแล้ว มีราคาประเมินรวมทั้งสิ้นห้าล้านบาทขึ้นไป ธนาคารมีหน้าที่ต้องรายงานต่อสำนักงาน โดยรายงานรวมกันใน ๑ ฉบับ

๓ กรณีธุรกรรมหนึ่ง เกี่ยวข้องกับที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างในอนาคต ให้พิจารณารายงานเฉพาะ กรณีที่ดินเปล่า(ไม่รวมมูลค่าสิ่งปลูกสร้างในอนาคต) มีราคาประเมินตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป

๔ กรณีธุรกรรมหนึ่ง เป็นการเพิ่มวงเงินในการกู้ยืม ซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินค้ำประกัน ซึ่งได้เคยรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในสัญญากู้ยืมฉบับแรก(ก่อนเพิ่มวงเงิน)มาแล้ว ไม่ต้องรายงานอีก เนื่องจาก สำนักงาน พิจารณาถึงมูลค่าราคาประเมินทรัพย์สินเป็นหลัก มิใช่มูลค่าการกู้ยืมในสัญญา

๕ กรณีธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินหนึ่ง ธนาคารเคยรายงานต่อสำนักงานแล้ว ต่อมา มีการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน (เปลี่ยนชื่อเจ้าของทรัพย์สิน) ธนาคารต้องรายงานต่อสำนักงาน

๖ กรณีมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่มีราคาประเมินตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป โดยธนาคารสละหลังมอบให้ลูกค้าไปดำเนินการโอนที่สำนักงานที่ดินเอง โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ธนาคารไปด้วย ธนาคารยังคงมีหน้าที่รายงานธุรกรรมดังกล่าวอยู่ โดยใช้วันที่สละหลังเป็นวันที่ทำธุรกรรม

๗ กรณีธุรกรรมการไถ่ถอนโดยปลอดภาระผูกพัน หลักประกันอันเป็นทรัพย์สินที่มีราคาประเมินรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป ธนาคารต้องรายงานต่อสำนักงาน

๘ กรณีที่มีธุรกรรมเกี่ยวกับการไถ่ถอนจำนอง ให้ถือว่าวันที่มีการสละหลังไถ่ถอนจำนอง เป็นวันที่ทำธุรกรรม เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสิทธิเหนือทรัพย์สินตามกฎหมายเกิดขึ้นในวันที่สละหลังไถ่ถอนจำนอง แม้ลูกค้าจะมารับโฉนดหรือเอกสารสิทธิคืนในภายหลัง

๙ การจดทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ ให้ถือวันที่ยื่นจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นวันที่ทำธุรกรรม

๑๐ กรณีธุรกรรมประเภทเงินกู้ร่วมระหว่างสถาบันการเงิน (Syndicated Loan) ให้สถาบันการเงินที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนหลักประกัน (Security Agent) เป็นผู้รายงานธุรกรรม

๑๑ กรณีที่ธนาคารให้เช่าหรือเช่าทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมเพื่อธนาคารไม่เข้าข่ายต้องรายงาน

๑๒ การจดจำนองเครื่องจักรกับกรมโรงงาน ให้ถือวันที่ยื่นจดกับกรมโรงงาน เป็นวันที่ทำธุรกรรม

๑๓ การทำธุรกรรมในประเทศ แต่ใช้ทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศมาค้ำประกัน ธนาคารต้องรายงานต่อสำนักงาน

วิธีพิจารณารายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

๑ กรณีที่มีการตรวจพบธุรกรรมครั้งใดครั้งหนึ่ง ที่เชื่อได้ว่า มีเหตุอันควรสงสัย ก็ให้ธนาคารดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นตามขั้นตอน และรายงานธุรกรรมนั้นๆ เป็น ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย และระบุถึงเหตุหรือข้อมูลที่ทำให้ใช้ดุลยพินิจรายงาน

๒ กรณีที่มีการตรวจสอบพฤติกรรมหลายครั้ง จนทำให้ธนาคารใช้ดุลยพินิจว่า บุคคลที่ทำธุรกรรมนั้น มีพฤติกรรมที่เข้าข่าย มีเหตุอันควรสงสัย (มีเหตุผลว่า การทำธุรกรรมที่มีลักษณะผิดปกติหลายครั้ง นำมาซึ่งความผิดปกติและมีเหตุอันควรสงสัย) ธนาคารควรพิจารณารายงานธุรกรรมครั้งสุดท้ายในบรรดาธุรกรรมหลายครั้งของลูกค้านั้นๆ พร้อมกับอ้างอิงถึงธุรกรรมครั้งก่อนๆที่มีลักษณะเดียวกัน ในช่วงที่ให้ระบุถึงเหตุผล อันเป็นเหตุให้ธนาคารใช้ดุลยพินิจว่า เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย อาทิ นาย ก ทำธุรกรรมฝากเงินสดผ่านเครื่องฝากอัตโนมัติ ๒๐ ครั้ง ในวันเดียว โดยมีมูลค่ารวมกัน ๒ ล้านบาท ซึ่งการถือเงินสด ๒ ล้านบาทมาฝากธนาคารในครั้งเดียวย่อมจะสะดวกและรวดเร็วกว่า กรณีนี้ ธนาคารจึงใช้ดุลยพินิจว่า นาย ก มีการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ในการรายงาน ธนาคารควรเลือกรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเพียง ๑ ครั้ง โดย

อาจพิจารณาระบุข้อมูลธุรกรรมครั้งสุดท้าย ใน ๒๐ ครั้งนั้น และอ้างถึง ธุรกรรมฝากเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติอีก ๑๙ ครั้ง ไว้ในการแสดงถึงเหตุผลในการรายงาน โดยไม่จำเป็นต้องรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ถึง ๒๐ รายงานธุรกรรม เป็นต้น

คำอธิบาย “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย”^{๑๐}

กรณีที่ธนาคารพิจารณาอนุมัติสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือรับทำธุรกรรมกับลูกค้าและผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว หากธนาคารพบเหตุดังต่อไปนี้ ธนาคารจำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบหรือสืบสวนเบื้องต้น เมื่อลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว แจ้งความประสงค์ขอทำธุรกรรมหรือได้ทำธุรกรรมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งอาจหมายถึง กรณีที่พนักงานใช้ดุลยพินิจพิจารณาได้ว่า ลูกค้าเจตนาแจ้งความประสงค์ขอทำธุรกรรมในวงเงินที่ใกล้เคียงกับวงเงินที่กฎหมายกำหนดให้ธนาคารต้องรายงานธุรกรรม เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ธนาคารต้องรายงานธุรกรรมของตน เป็นต้น

- ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งอาจหมายถึง กรณีที่ลูกค้าแจ้งความประสงค์ขอทำธุรกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นที่อยู่ในรายชื่อผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือลูกค้าเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานรายชื่อผู้ที่กระทำความผิดหรือมีประวัติกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือลูกค้าที่มีคำสั่งยึดอายัดจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน

- ธุรกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งอาจหมายถึง ธุรกรรมที่ธนาคารใช้ดุลยพินิจแล้วเห็นว่าเป็นธุรกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน

ต้นแบบพฤติกรรมของลูกค้าที่อาจนำไปสู่การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ธนาคารอาจพิจารณาตรวจสอบการทำธุรกรรมที่มีความผิดปกติ เนื่องจาก ผู้ทำธุรกรรมมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

๑) มีการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าของเงินมากผิดปกติ เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้หรือการเดินบัญชีที่ธนาคารมีข้อมูลอยู่ ซึ่งธนาคารได้ดำเนินการตรวจสอบจากข้อมูลของลูกค้าของธนาคารรายนั้นแล้ว (อย่างไรก็ตามหากมีธุรกรรมอื่นที่ไม่เป็นไปตามต้นแบบนี้แต่ เป็นที่ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน ก็ต้องมีกรารายงานมายังสำนักงาน ป.ง.)

๒) ผู้ทำธุรกรรมมีการฝากเงินสดจำนวนมากโดยเฉพาะธนบัตรละชนิด^{๑๑} และถอนหรือโอนไปยังบัญชีอื่น เกือบทั้งจำนวน ในระยะเวลาสั้น และปฏิบัติเช่นนี้บ่อยครั้ง โดยธนาคารตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่าลูกค้าของธนาคารผู้ทำธุรกรรมนั้น ไม่มีข้อมูลรายได้หรืออาชีพที่สอดคล้องกับการทำธุรกรรมลักษณะนี้^{๑๒}

^{๑๐} ข้อ ข. เป็นการนำเสนอเพื่อขยายความเข้าใจใน คำนิยาม “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓.

^{๑๑} ธนบัตรละชนิดในที่นี้ หมายถึง ธนบัตรฉบับละยี่สิบบาท ฉบับละหนึ่งร้อยบาท ฉบับละห้าร้อยบาท หรือฉบับละหนึ่งพันบาท รวมๆกันในยอดการฝากแต่ละครั้ง

^{๑๒} โดยมักจะปรากฏว่า ลูกค้าของธนาคารที่มีพฤติกรรมลักษณะนี้ มักประกอบอาชีพรับจ้างอิสระ (ไม่ระบุสถานประกอบการหรืออาชีพที่ชัดเจนเนื่องจาก เป็นผู้ที่ไม่มียาชีพ) หรือมีรายได้ที่น้อย หรือมีรายได้ที่ไม่แน่นอน และพฤติกรรมการทำธุรกรรมลักษณะนี้ มักจะบ่งชี้ว่า ลูกค้า

๓) มีการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าของเงินจำนวนมหาศาล เมื่อเปรียบเทียบกับวงเงินในการทำธุรกรรมของกลุ่มลูกค้าของธนาคารในภาพรวม อาทิ เป็นธุรกรรมที่มีจำนวนเงินขนาดร้อยล้านขึ้นไปที่ได้กระทำภายในวันเดียวกัน โดยลูกค้าของธนาคารรายเดียวกัน ซึ่งธนาคารได้พิจารณาจากภาพรวมว่า ธุรกรรมจำนวนดังกล่าว จัดว่าเป็นธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงมากสำหรับการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือภายในวันเดียว เป็นต้น^{๑๓}

๔) มีการทำธุรกรรมที่ซับซ้อน เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีทั่วไปในการทำธุรกรรมประเภทนั้นๆ^{๑๔}

๕) กรณีการกระทำธุรกรรมหลายครั้งในเวลาไล่เลี่ยกันเพื่อไม่ให้มูลค่าต่อครั้งถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงาน จึงถือเป็นการจงใจหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย โดยมีลักษณะการทำธุรกรรม ดังนี้

๕.๑) กระทำโดยบุคคลเดียวกัน

๕.๒) กระทำที่สถาบันการเงินเดียวกัน หรือสาขาของสถาบันการเงินนั้น สาขาเดียวกัน

๕.๓) กระทำในเวลาไล่เลี่ยกัน หรือเป็นระยะเวลาที่ไม่ห่างกันจนเกินไป

๕.๔) ยอดรวมของการทำธุรกรรมหลายครั้งนั้น ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด

โดยสรุปคือ เป็นพฤติกรรมที่ลูกค้ามีเจตนาที่จะทำธุรกรรมในครั้งนั้นๆ ตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป แต่จงใจแยกยอดการทำธุรกรรมเป็นหลายยอด เพื่อไม่ให้ถึงเกณฑ์ที่ต้องถูกรายงานเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดต่อสำนักงาน

๖) มีการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเงินจำนวนมากในครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยการทำธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับลูกค้าของธนาคารอีกฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายที่อยู่ในกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินระดับสูง ซึ่งธนาคารได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วว่า จำนวนเงินในธุรกรรมดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับรายได้หรือการเดินบัญชีของผู้ทำธุรกรรมซึ่งเป็นลูกค้าของธนาคารที่ธนาคารมีข้อมูลอยู่ หรือธนาคารได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วว่า มีโอกาสที่ธุรกรรมดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา^{๑๕} ซึ่งลูกค้าของธนาคารอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเคยมีประวัติหรือเกี่ยวข้องกับอยู่ ไม่ว่าจะความผิดนั้นจะเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่ก็ตาม

๗) ลูกค้าของธนาคารที่มี ทำธุรกรรมหรือประสงค์จะทำธุรกรรมที่มีมูลค่าของเงินจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลการเดินบัญชีที่ผ่านมา โดยไม่แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำธุรกรรมที่สมเหตุสมผล^{๑๖}

ของธนาคาร รับจ้างเปิดบัญชีให้กับผู้อื่น เพื่อให้บัญชีที่เปิดเป็นทางผ่านของเงินที่ได้จากการกระทำผิด ส่งต่อไปยังเครือข่ายที่ร่วมกระทำผิดอื่นๆ

^{๑๓} กรณีนี้ ขึ้นอยู่กับภาพรวมการทำธุรกรรมมูลค่าสูงของแต่ละธนาคาร อาทิ ธนาคารของรัฐอาจมีภาพรวมของการทำธุรกรรมในจำนวนมูลค่าเงิน น้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ หรือธนาคารพาณิชย์ต่างชาติที่มีลูกค้าของธนาคาร เป็นกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่เท่านั้น อาจมีภาพรวมการทำธุรกรรมอย่างปกติในจำนวนมูลค่าเงินมากกว่าร้อยล้านภายในหนึ่งวันโดยลูกค้ารายเดียวกันได้ ดังนั้น กรณีนี้เป็นเพียงการกำหนดพฤติกรรมเบื้องต้นเท่านั้น ธนาคารต่างๆ จำเป็นต้องใช้ความชำนาญในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจสถาบันการเงินร่วมกับสถิติโดยรวมของจำนวนมูลค่าเงินในการทำธุรกรรมขั้นสูงของธนาคารเป็นตัวชี้วัดการตั้งต้นแบบพฤติกรรมนี้

^{๑๔} กรณีนี้ ธนาคารต่างๆจำเป็นต้องใช้ความชำนาญในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจสถาบันการเงิน พิจารณาว่า ลูกค้าของธนาคารทั่วไป มักจะทำธุรกรรมประเภทต่างๆอย่างปกติ แต่เมื่อมีกรณีที่มีลูกค้าของธนาคารประสงค์จะทำธุรกรรมที่ซับซ้อนกว่าที่ควรปฏิบัติ โดยไม่มีเหตุผลที่เหมาะสม ธนาคารควรตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมนั้น เพื่อทราบว่า เป็นการเจตนาทำธุรกรรมที่ซับซ้อนกว่าปกติเพื่อปกปิดที่มาของบัญชีผู้โอนเงินหรือเจ้าของเงินหรือไม่

^{๑๕} ความผิดอาญา ในที่นี้ หมายถึง ความผิดกฎหมายใดก็ตาม ได้มีการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับความผิดนั้นๆ โดยโทษทางอาญา ได้แก่ โทษริบทรัพย์ หรือปรับ หรือกักขัง หรือจำคุก หรือประหารชีวิต ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการรวมกัน

^{๑๖} กรณีนี้ มุ่งให้ธนาคารตรวจสอบลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงและทำธุรกรรมมูลค่าสูง (เมื่อเทียบกับสภาพฐานะหรือการเดินบัญชีของลูกค้าตัวเอง) โดยไม่แจ้งเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม หรือแจ้งเหตุผล/วัตถุประสงค์ที่ไม่สมเหตุสมผลซึ่งมักจะเป็นเหตุผลที่ตรวจสอบไม่ได้หรือไม่มีที่มา

๘) ลูกค้ำของธนาคารทำธุรกรรมหรือประสงค์จะทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินหรือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในเขตพื้นที่หรือประเทศที่เสี่ยงต่อการฟอกเงินหรือการก่อการร้าย โดยธนาคารตรวจสอบเบื้องต้นแล้วว่า การทำธุรกรรมดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับข้อมูลการประกอบอาชีพ/ธุรกิจ หรือรายได้ ที่ลูกค้ำของธนาคารได้แจ้งไว้กับธนาคารและไม่แจ้งเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่สมเหตุสมผล^{๑๓}

๙) ลูกค้ำมีการฝากเงินหรือโอนเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติหรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในมูลค่าเงินที่มีจำนวนมากเข้าบัญชีใดบัญชีหนึ่ง และมีลักษณะการดำเนินการฝากหรือโอนผ่านเครื่องอัตโนมัติหรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หลายครั้งในเวลาใกล้เคียงกัน โดยหากลูกค้ำใช้วิธีการติดต่อใช้บริการฝากหรือโอนเงินจากบัญชีกับพนักงานของธนาคารเพียงครั้งเดียว ก็จะสะดวกและรวดเร็วกว่า^{๑๔}

๑๐) ลูกค้ำมีพฤติกรรมในการเปิดบัญชีที่ไม่น่าเชื่อถือ โดยเฉพาะ ลูกค้ำที่มีช่วงอายุระหว่างวัยทำงาน (๒๑ - ๔๕ ปี) แจ้งว่า ไม่ประกอบอาชีพ หรือรับจ้างทั่วไปและไม่มีนายจ้าง หรืออาชีพแม่บ้าน ซึ่งโดยข้อเท็จจริงผู้ที่ไม่ใช่แม่บ้านและมีผู้ใช้ผู้เยาว์ มักจะไม่มีรายได้เพียงพอที่จะต้องใช้บริการสถาบันการเงิน ดังนั้น การที่บุคคลไม่มีอาชีพหรือไม่สามารถระบุอาชีพที่แน่นอนได้ มาขอเปิดบัญชีเงินฝาก และเมื่อเปิดบัญชีแล้วมีการทำธุรกรรมในมูลค่าเงินจำนวนมากหรือทำธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามประเทศ อาจเสี่ยงต่อการรับจ้างเปิดบัญชีให้กับขบวนการฉ้อโกงประชาชน หรือเป็นบัญชีผ่านเงินให้กับขบวนการอาชญากรรมต่างๆ ธนาคารจึงควรเฝ้าระวังกลุ่มลูกค้ำลักษณะนี้^{๑๕}

๑๑) ลูกค้ำมีพฤติกรรมขอเปิดบัญชีเงินฝากหลายบัญชีในจังหวัดเดียวกัน หรือในหลายจังหวัด และมีการนำฝากและโอนเงินไป-มา กระจายไปยังบัญชีต่างๆนั้นโดยไม่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพของลูกค้ำ^{๑๖}

๑๒) พฤติกรรมการทำธุรกรรมลักษณะอื่นๆที่พนักงานของธนาคารอาจเผชิญเมื่อลูกค้ำมาทำธุรกรรมที่ธนาคาร อาทิ พฤติกรรมที่ลูกค้ำ ซึ่งเป็นเจ้าของบัญชี มาทำธุรกรรมด้วยตนเอง แต่ไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม หรือไม่สามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเจ้าหน้าที่จะได้กรอกแบบรายงานธุรกรรม ได้ กรณีนี้ อาจเป็นพฤติกรรมของการเปิดบัญชีแทนผู้อื่นได้

ที่ชัดเจน อาทิ ลูกค้ำมีระดับความเสี่ยงสูงเนื่องจากมีรายชื่อย่อยอยู่ในฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศ แจ้งความประสงค์ขอทำธุรกรรมฝากเงินหรือรับโอนเงินเข้าบัญชีเป็นจำนวนมากหลายสิบล้านบาท โดยให้ข้อเท็จจริงว่า เป็นเงินที่ได้มาจากการพนันในต่างประเทศ หรือญาติให้เงินดังกล่าวมาโดยเสนหา เป็นต้น ซึ่งเหตุผลลักษณะนี้ ไม่สามารถตรวจสอบที่มาที่ไปของเงินได้ และมักจะเป็นข้ออ้างในกรณีที่เจ้าของเงินไม่อาจแจ้งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินได้

^{๑๓} กรณีนี้ มักเป็นธุรกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินการก่อการร้ายหรือการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น ลูกค้ำของธนาคารไม่มีอาชีพที่แน่นอน หรือมีข้อมูลการประกอบอาชีพรับจ้าง(ไม่ระบุสถานที่ประกอบการ หรือรับจ้างทั่วไปไม่มีหลักแหล่ง) มีการโอนเงินหรือรับโอนเงินจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมหรือการก่อการร้าย โดยลูกค้ำของธนาคารไม่สามารถแจ้งที่มาของเงินได้ หรือแจ้งอย่างไม่สมเหตุผล อาทิ แจ้งว่า ญาติที่ทำงานในประเทศนั้นๆส่งเงินมาให้ โดยไม่ทราบว่าเป็นงานอะไร หรือต้องการส่งเงินไปชำระหนี้ โดยไม่แจ้งว่าชำระหนี้ใด และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลเบื้องต้นจะพบว่า ลูกค้ำของธนาคารผู้นั้นมักจะมีการศึกษาไม่สูงนัก และตามข้อเท็จจริงแล้ว แทบจะไม่มีโอกาสเกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติหรือทำธุรกิจการค้าในประเทศนั้นได้เลย เป็นต้น

^{๑๔} กรณีนี้ แสดงให้เห็นว่า ลูกค้ำอาจมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการนำเงินสดหรือการขอใช้บริการโอนผ่านบัญชี ในวงเงินจำนวนมากผ่านพนักงานธนาคาร เนื่องจาก ไม่ต้องการให้มีการกรอกแบบรายงานธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือไม่ต้องการให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือต้องการปกปิดตัวตนของผู้ฝากเงิน(กรณีโอนเงินสด) เป็นต้น

^{๑๕} โดยเฉพาะในกรณีที่ลูกค้ำกลุ่มนี้ มีการทำธุรกรรมฝากและถอนเงินอย่างรวดเร็ว ธนาคารจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลเส้นทางการเงินเพื่อพิจารณาว่า เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่ และอาจพิจารณาให้เป็นลูกค้ำที่มีระดับความเสี่ยงสูงเพื่อดำเนินการตรวจสอบที่เข้มข้น

^{๑๖} กรณีนี้ หากลูกค้ำมีอาชีพขายสินค้าที่ต่อขนส่งไปทั่วประเทศ อาทิ เป็นธุรกิจที่มีสาขาในหลายจังหวัด หรือขายส่งผลิตภัณฑ์ต่างๆให้กับผู้ค้ารายย่อยในต่างจังหวัด การเปิดบัญชีในหลายจังหวัดก็อาจทำให้ประหยัดค่าธรรมเนียมการโอน หรือสะดวกในการเบิกถอนเงินในสาขาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นๆ แต่หากลูกค้ำประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป หรือ ประกอบอาชีพที่ไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีในต่างจังหวัดหลายแห่ง ก็อาจมีเหตุให้พิจารณาได้ว่า การเปิดบัญชีในหลายจังหวัด อาจเป็นการรับจ้างเปิดบัญชีให้ขบวนการฉ้อโกงประชาชน หรือเกี่ยวข้องกับการค้าสิ่งผิดกฎหมายที่มีเครือข่ายหลายจังหวัด เพื่อสะดวกในการโอนเงินเข้าบัญชีของผู้กระทำความผิด เป็นต้น

๑๓) กรณีที่ลูกค้าทำธุรกรรมผ่านเครื่องอัตโนมัติ ในมูลค่าที่เท่ากับธุรกรรมที่ธนาคารต้องรายงานหากลูกค้าเข้ามาทำธุรกรรมต่อพนักงานธนาคาร ซึ่งเป็นการกระทำหลายครั้งในระยะเวลาที่ต่อเนื่อง (อาจมีเจตนาหลีกเลี่ยงการถูกรายงานธุรกรรม)

๑๔) กรณีที่ลูกค้ามีการทำธุรกรรมในแต่ละบัญชีที่มีมูลค่าสูงมากจนไม่สอดคล้องกับฐานะทางการเงินของลูกค้า หรือมีการทำธุรกรรมที่ซับซ้อนเกินความจำเป็นสำหรับการเป็นผู้รับประโยชน์ในการใช้บัญชี (อาจเข้าข่าย การเปิดบัญชีเพื่อให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์แทน (รับจ้างเปิดบัญชี หรือปกปิดผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง)

๑๕) กรณีลูกค้าบุคคลธรรมดาที่มีการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ โดยเป็นการทำธุรกรรมขนาดใหญ่สำหรับใบแจ้งหนี้หนึ่งครั้ง และมีการทำธุรกรรมดังกล่าวหลายครั้งเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะการชำระด้วยเงินสดทุกครั้ง (อาจมีเจตนาหลีกเลี่ยงการใช้เงินสดหรือการโอนเงินชำระค่าสินค้าผ่านระบบบัญชีธนาคาร)

๑๖) กรณีที่ลูกค้ามีการชำระหนี้คืนธนาคารในครั้งเดียว โดยเป็นธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงมาก และไม่สอดคล้องกับฐานะทางการเงินของลูกค้า หรือกรณีที่ลูกค้ามักขอกู้ยืมเงินจากธนาคารและชำระคืนอย่างรวดเร็วโดยมิใช่เป็นการโอนหนี้ไปยังธนาคารอื่นหรือชำระคืนโดยการหักกลบหนี้จากการกู้ยืมครั้งใหม่ ซึ่งลูกค้ายอมรับภาระดอกเบี้ยอันเป็นลักษณะการทำธุรกรรมที่ผิดปกติจากการชำระหนี้ธนาคารของลูกค้าทั่วไป (อาจมีเจตนาให้การกู้ยืมเงินของธนาคารเป็นข้ออ้างในการแสดงถึงการได้ทรัพย์สินมาอย่างเป็นหนี้ และหลีกเลี่ยงการใช้เงินสดหรือการซื้อสินค้าโดยการชำระเองในครั้งเดียว)

๑๗) กรณีที่ลูกค้ามีการชำระค่าสินค้าให้แก่คู่ค้าต่างประเทศกลุ่มเดียวกันเสมอ โดยมีการโอนเงินเพื่อชำระให้แก่คู่ค้าต่างประเทศด้วยมูลค่าเงินมูลค่าสูงมาก และมีการทำธุรกรรมดังกล่าวหลายครั้งในรอบเดือนหรือในรอบไตรมาส ซึ่งผิดปกติไปจากลูกค้าธนาคารทั่วไปที่ทำธุรกิจลักษณะเดียวกันนี้หรือขัดกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศหรือภูมิภาคในขณะนั้น (อาจเป็นการฟอกเงินระหว่างเครือข่ายของลูกค้าซึ่งเป็นการฟอกเงินข้ามประเทศ โดยใช้ธุรกิจนำเข้าบังหน้า)

๑๘) กรณีที่ลูกค้ารับโอนเงินค่าสินค้าจากคู่ค้าต่างประเทศในกลุ่มเดียวกันเสมอ โดยมีการรับโอนเงินจากคู่ค้าต่างประเทศด้วยมูลค่าเงินขนาดใหญ่ และมีการทำธุรกรรมดังกล่าวหลายครั้งในรอบเดือนหรือในรอบไตรมาส ซึ่งผิดปกติไปจากลูกค้าธนาคารทั่วไปที่ทำธุรกิจลักษณะเดียวกันนี้หรือขัดกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศหรือภูมิภาคในขณะนั้น (อาจเป็นการฟอกเงินระหว่างเครือข่ายของลูกค้าซึ่งเป็นการฟอกเงินข้ามประเทศ โดยใช้ธุรกิจส่งออกบังหน้า)

๑๙) กรณีการให้กู้ยืมเงินซึ่งธนาคารหลายแห่งได้กระทำร่วมกันสำหรับลูกค้าหนึ่งรายและการให้กู้ยืมนี้ เป็นการบริหารจัดการโดยธนาคารตัวแทน (Agent Bank) ธนาคารตัวแทน (Agent Bank) ควรตรวจสอบกรณีที่ลูกค้ามีการชำระคืนในครั้งเดียว โดยเป็นธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่ และไม่สอดคล้องกับฐานะทางการเงินของลูกค้า หรือกรณีที่ลูกค้ามักขอกู้ยืมเงินจากธนาคารและชำระคืนอย่างรวดเร็วโดยมิใช่เป็นการโอนหนี้ไปยังธนาคารอื่น หรือชำระคืนโดยการหักกลบหนี้จากการกู้ยืมครั้งใหม่ ซึ่งลูกค้ายอมรับภาระดอกเบี้ยอันเป็นลักษณะการทำธุรกรรมที่ผิดปกติจากการชำระหนี้ธนาคารของลูกค้าทั่วไป (อาจมีเจตนาให้การกู้ยืมเงินของธนาคารเป็นข้ออ้างในการแสดงถึงการดำเนินธุรกิจที่มีหนี้สิน และหลีกเลี่ยงการใช้เงินสดหรือการโอนเงินให้ธุรกิจคู่ค้าที่เป็นเครือข่ายโดยตรง จึงใช้การกู้ยืมเงินจากธนาคารซึ่งให้ธนาคารเป็นผู้โอนโดยอ้างความ เป็นหนี้เพื่อบังหน้า)

๒๐) กรณีธุรกรรมการให้กู้ยืมเงินซึ่งธนาคารหลายแห่งได้กระทำร่วมกันสำหรับลูกค้าหนึ่งราย และการให้กู้ยืมนี้ เป็นการบริหารจัดการโดยธนาคารทุกแห่งในส่วนที่ตนรับผิดชอบ ธนาคารแต่ละแห่งอาจตรวจสอบกรณีที่ลูกค้ามีการชำระคืนในครั้งเดียว โดยเป็นธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่ และไม่สอดคล้องกับฐานะทางการเงินของลูกค้า หรือกรณีที่ลูกค้ามักขอกู้ยืมเงินจากธนาคารและชำระคืนอย่างรวดเร็วโดยมิใช่เป็นการ

โอนหนีไปยังธนาคารอื่น หรือชำระคืนโดยการหักลบกลบหนี้จากการกู้ยืมครั้งใหม่ ซึ่งลูกค้ายอมรับภาระดอกเบี้ยอันเป็นลักษณะการทำธุรกรรมที่ผิดปกติจากการชำระหนี้ธนาคารของลูกค้ำทั่วไป เฉพาะส่วนที่ลูกค้ำชำระกับธนาคารเท่านั้น (เนื่องจากธนาคารใดธนาคารหนึ่ง ไม่สามารถทราบถึงการชำระหนี้ของลูกค้ำต่อธนาคารที่ร่วมให้กู้แห่งอื่นๆ ได้ จึงจำเป็นเสนอแนวทางเท่าที่ธนาคารจะสามารถตรวจสอบได้)

๒๑) กรณีที่มีคำสั่งโอนเงินจากต่างประเทศ มายังลูกค้ำของธนาคารและมีการพักเงินไว้ ต่อมาลูกค้ำมีคำสั่งให้ธนาคารคืนเงินกลับออกไปนอกประเทศ โดยไม่มีเหตุอันควร หรือมีการเรียกเงินโอนคืนกลับไปจากต่างประเทศ โดยอ้างว่า คำสั่งโอนนั้น มีความผิดพลาด สำหรับลูกค้ำของธนาคารรายเดียวกันเกินกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นธุรกรรมขนาดใหญ่ (อาจเกี่ยวข้องกับการพอกเงินข้ามประเทศแล้วนำกลับออกไปนอกประเทศ)

๒๒) ผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชี ทำธุรกรรมในมูลค่าและความถี่ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลอาชีพและรายได้ที่ผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชีได้ให้ไว้กับสถาบันการเงินแล้วไม่สอดคล้องกัน

๒๓) ผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชี ทำธุรกรรมในลักษณะที่เป็นการแยกยอดซึ่งสถาบันการเงินได้รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยมายังสำนักงานแล้ว และผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชีนั้น ได้ทำธุรกรรมในลักษณะแยกยอดดังกล่าวมาตั้งแต่เริ่มความสัมพันธ์กับสถาบันการเงิน หรือหลังจากที่พบการทำธุรกรรมแยกยอดแล้วยังคงเดินบัญชีในลักษณะการแยกยอดดังกล่าวต่อมาอย่างเป็นปกติธรรมา ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลอาชีพและรายได้ที่ผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชีได้ให้ไว้กับสถาบันการเงินแล้วไม่สอดคล้องกัน

๒๔) ผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชี ไม่มีความเคลื่อนไหวในบัญชีดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาพอสมควร หรือไม่เคยมีความเคลื่อนไหวทางบัญชีเลยนับตั้งแต่เริ่มความสัมพันธ์กับสถาบันการเงิน แต่ภายหลังเริ่มมีความเคลื่อนไหว ด้วยมูลค่าการทำธุรกรรมที่สูง หรือ หรือยอดรวมของการทำธุรกรรมหลายๆ ครั้งในเวลาไล่เลี่ยกันมีมูลค่าสูง และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลอาชีพและรายได้ที่ผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชีได้ให้ไว้กับสถาบันการเงินแล้วไม่สอดคล้องกัน

๒๕) ผู้ทำธุรกรรม ผู้มอบอำนาจ หรือเจ้าของบัญชี มีการเดินบัญชีในลักษณะที่ผิดวิสัยไปจากเดิม เช่น เดิมมีการเดินบัญชีที่เป็นปกติวิสัย แต่ภายหลังมีการทำธุรกรรมในมูลค่าซึ่งไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานหลายๆ ครั้ง ไม่ว่าจะ เป็นในเวลาไล่เลี่ยกัน ในวันเดียวกัน หรือวันต่อวัน จากนั้นก็ดำเนินการนำมูลค่าเงินรวมนั้นออกจากบัญชีโดยวิธีใดๆ เพื่อที่จะไม่ต้องถูกรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด เช่น การถอนโดย การโอน หรือออกเป็นเช็ค

๒๖) มีหนังสือขอข้อมูลจากหน่วยงานรัฐ ซึ่งระบุชัดเจนว่าเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านความผิดมูลฐาน ผู้มีหน้าที่รายงานควรตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม และพิจารณารายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

อนึ่ง ธนาคารสามารถกำหนดพฤติกรรมสำหรับการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของลูกค้ำที่แตกต่างจากแนวทางที่กำหนดนี้ได้ โดยธนาคารควรนำโครงสร้างของลูกค้ำ และการให้บริการลูกค้ำตลอดจนพฤติกรรมการใช้บริการของลูกค้ำแต่ละกลุ่ม เป็นหลักสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมต้นแบบ ที่จะใช้ในการตรวจสอบลูกค้ำเพื่อการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

หมายเหตุ

- (อย่างไรก็ตามหากมีธุรกรรมอื่นที่ไม่เป็นไปตามต้นแบบนี้แต่ เป็นที่ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านความผิดมูลฐาน ก็ต้องมีการรายงานมายังสำนักงาน ปปง.)

- คำว่า “ธุรกรรมขนาดใหญ่” และ “การทำธุรกรรมที่มีความต่อเนื่องหรือหลายครั้ง” ให้ธนาคารกำหนดโดยพิจารณาถึง ผลการวิเคราะห์หรือประเมินเกี่ยวกับโครงสร้างการทำธุรกรรมของลูกค้ำของธนาคาร

และสำหรับการกำหนดมูลค่าที่เหมาะสมสำหรับ “ธุรกรรมขนาดใหญ่” นั้น ก็ควรพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ หรือผลการประเมิน มูลค่าการทำธุรกรรมของกลุ่มลูกค้าที่ธนาคารต้องการตั้งพฤติกรรมต้นแบบเพื่อตรวจสอบ

แนวทางปฏิบัติของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กรณีที่ไม่สามารถรายงานการทำธุรกรรม ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่น

ในกรณีที่ไม่สามารถรายงานการทำธุรกรรมภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ โดยมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น สำหรับธุรกรรมที่ใช้เงินสด ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงิน หรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้มีหน้าที่รายงาน รายงานการทำธุรกรรมนั้นในโอกาสแรกทันที ที่สามารถ รายงานการทำธุรกรรมได้ เมื่อเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นนั้นหมดไป และดำเนินการแจ้งเหตุสุดวิสัยหรือเหตุ จำเป็นนั้นต่อ สำนักงาน ป.ง. เป็นหนังสือ ภายในระยะเวลาตามแต่ละกรณี ดังต่อไปนี้

ก. ในกรณีที่รู้ว่าจะไม่สามารถรายงานการทำธุรกรรมภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ โดยมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น ในวันแรกที่พ้นกำหนดระยะเวลาการรายงานการทำธุรกรรมในแต่ละรอบ ให้แจ้งภายในเจ็ดวัน นับแต่วันแรกที่พ้นกำหนดระยะเวลาการรายงานการทำธุรกรรมในรอบนั้น กล่าวคือ แบบรายงานการทำธุรกรรม ที่ทำขึ้นในระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๕ ของเดือนที่มีการทำธุรกรรม วันแรกที่พ้นกำหนด คือวันที่ ๒๓ ของเดือน ที่มีการทำธุรกรรมนั้น และแบบรายงานที่ทำขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๖ ถึงวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรม วันแรกที่พ้นกำหนด คือวันที่ ๘ ของเดือนถัดไป เว้นแต่ในกรณีที่วันสุดท้ายของกำหนดระยะเวลาการรายงาน การทำธุรกรรมในรอบนั้นตรงกับวันหยุดราชการ วันแรกที่พ้นกำหนดระยะเวลาการรายงานการทำธุรกรรม ในรอบนั้น คือวันถัดจากวันทำการแรก เช่น

หากวันที่ ๒๒ ของเดือนตรงกับวันเสาร์ วันสุดท้ายของกำหนดระยะเวลาการรายงานการทำธุรกรรม ในรอบนั้นคือวันจันทร์ที่ ๒๔ วันแรกที่พ้นกำหนดระยะเวลาการรายงานการทำธุรกรรมในรอบนั้น คือวันอังคาร ที่ ๒๕ ไม่ว่าจะวันอังคารที่ ๒๕ นั้นจะเป็นวันทำการหรือไม่ก็ตาม หรือ

หากวันที่ ๗ ของเดือนถัดไปตรงกับวันหยุดราชการ วันสุดท้ายของกำหนดระยะเวลาการรายงาน การทำธุรกรรมในรอบนั้นคือวันที่ทำการถัดไป วันแรกที่พ้นกำหนดระยะเวลาการรายงานการทำธุรกรรมในรอบนั้น คือวันถัดจากวันที่ทำการถัดไปดังกล่าว ไม่ว่าวันนั้นจะเป็นวันที่ทำการหรือไม่ก็ตาม

ข. ในกรณีที่รู้ว่าไม่สามารถรายงานการทำธุรกรรมภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้โดยมีเหตุ สุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่น เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามข้อ ก. แล้ว ให้แจ้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รู้ว่าไม่สามารถ รายงานการทำธุรกรรมภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้โดยมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นนั้น ทั้งนี้ หากวัน สุดท้ายของกำหนดระยะเวลาเจ็ดวันตรงกับวันหยุดราชการให้ใช้เกณฑ์ในการนับระยะเวลาตามข้อ ก.

โดยในหนังสือแจ้งเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นนั้น อย่างน้อยต้องระบุข้อเท็จจริงและเหตุผล ดังนี้

๑. ธุรกรรมนั้นเป็นธุรกรรมที่สร้างขึ้นในระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๕ ของเดือนใด ปีใด หรือทำขึ้น ในระหว่างวันที่ ๑๖ ถึงวันสิ้นเดือนของเดือนใด ปีใด ตลอดจนข้อมูลเลขที่รายงานการทำธุรกรรมทุกรายงาน ที่รายงานล่าช้า ในรูปแบบไฟล์เอกสาร (file) ชนิดเอกซ์เซล (Excel)

ทั้งนี้ ให้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเลขที่รายงานการทำธุรกรรมทุกครั้ง เนื่องจากหากข้อมูล คลาดเคลื่อนหรือไม่ถูกต้อง อาจจะไม่ได้รับการพิจารณาในส่วนที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ถูกต้องนั้น

๒. บรรยายเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นโดยสังเขปเท่าที่จะพอให้ทราบได้ว่าทำไมรายงานการทำ ธุรกรรมภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้นเกิดจากสาเหตุใด

ในกรณีที่รู้ว่าไม่สามารถรายงานการทำธุรกรรมภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดโดยมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น เมื่อพ้นระยะเวลาตามข้อ ก. แล้ว ให้แสดงเอกสารหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่ารู้เหตุในวันและเวลา ที่กล่าวอ้างมาพร้อมด้วย ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรายงานข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งการล่วงรู้ที่ล่าช้า ตามลำดับชั้น เว้นแต่ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมิใช่นิติบุคคล

หากเหตุผลการชี้แจงสามารถรับฟังได้ สำนักงาน ปปง. จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาในประเด็น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของผู้มีหน้าที่รายงาน การทำธุรกรรม ต่อไป